

Overweging zaterdag 13 oktober 2018 Citykerk Het Steiger

Voorganger: Gerda Hendriks

Lezingen: Deuteronomium 15, 1-11, Psalm 119, 121-128 en Marcus 10, 17-31

In het boek Deuteronomium wordt door Mozes uitvoerig ingegaan op alle richtlijnen, die de Levende aan zijn volk gegeven heeft. In het gedeelte van vandaag worden diegenen in Gods volk aangesproken die iets te leen kunnen geven. Hún opdracht tot vrijgevigheid wordt aan de orde gesteld en hun emoties met betrekking tot lenen en kwijtschelden. De tekst wijst op de verantwoordelijkheid van de welgestelden voor de samenleving. Zij kunnen invloed uitoefenen op de verdeling van de financiële mogelijkheden binnen het volk Gods. Zij beschikken over de middelen om de armlastigen een nieuwe kans te geven op een financieel zelfstandig leven. Het betreft een radicale regel; in de praktijk beweert men, is er van het sabbatsjaar nooit iets terecht gekomen. Wel is het rabbijnse jodendom blijven proberen om het ideaal van de sociale gerechtigheid en de bestrijding van de armoede vorm te geven.

Er staan twee schijnbaar tegenstrijdige uitspraken in de tekst. We hoorden: “Niemand van u zal in armoede leven, zozeer zal de Heer u zegenen, tenminste als u de geboden die ik u vandaag voorhoud zorgvuldig naleeft”. Hieruit spreekt de hoop, dat alles anders kan worden. Mozes is ervan overtuigd dat de Levende zelf het anders wil. Maar verderop staat: “armen zullen er altijd bij u zijn”. Het eerder genoemde visioen van een land, waar het voor iedereen goed is om te wonen moet de nodige motivatie en energie geven om vrijgevig te zijn en aan de slag te gaan.

Psalm 119 is de langste psalm van het hele boek. Het is meer dan een lofzang op de Tora, op de richtlijnen van de Levende; het is een lofzang op het mogen leven met de Thora. Als een mens gelukkig wil worden, dan moet hij of zij leven naar de tien geboden: de Thora proeven, bestuderen, in zijn of haar binnenste koesteren en doen. Daarom bidt de psalmist vandaag dan ook: onderwijs mij in uw wetten, geef mij inzicht, dan leer ik uw richtlijnen kennen.

Voor de dichter krijgt de Levende in de Tor gestalte, toont Hij zijn gezicht, wordt de zin van het leven zichtbaar. De Thora is heel kostbaar voor hem.

Juist in zijn verdrukking zingt de psalmist zijn lied. Hij bidt de Levende om hem niet over te geven aan zijn onderdrukkers. Hij smeekt de Levende om in te grijpen, want overal wordt zijn wet geschonden. De psalmist vertrouwt er immers op, dat de Levende redding zal brengen en gerechtigheid. En dat hij genadig is en trouw.

Ook in het evangelie van vandaag komen richtlijnen van de Levende aan de orde. De man, die voor Jezus neerknielt, wil deel krijgen aan het eeuwig leven. Jezus wijst hem dan op de geboden, die betrekking hebben op de onderlinge verhoudingen tussen mensen. De man vertelt, zich daar sinds zijn jeugd aan te houden. Toch klopt er iets niet! Jezus kijkt hem liefdevol aan en peilt de ware gezindheid van de man. Jezus doorziet, dat hij zijn hele vertrouwen heeft gezet op zijn bezit. Het bezit was hem tot een God geworden. En dat is in strijd met het eerste gebod: Ik ben de Eeuwige, uw God, gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.

Eeuwig leven, waar de man om vraagt, betekent in de bijbel, dat je leeft in de nabijheid van de Eeuwige, in zijn bescherming. Het gaat om God, niet om "mij", of om "mijn leven" of "mijn prestaties". Zo wordt de mens echt vrij. Bij deze man belemmert zijn vele bezit hem dat.

Het kwalijke is ook, dat bij het rijk-zijn een houding hoort van: ik red het wel alleen. Maar echt mens zijn naar Gods diepste bedoeling, wil zeggen dat men weet te delen. Mens zijn is ten diepste leven met anderen. Dan is elk onderscheid tussen arm en rijk uit den boze. In de grond van de zaak hebben wij allemaal het leven gekregen en pas wanneer wij het werkelijk delen met elkaar komt er iets van het rijk Gods in zicht.

Vandaag wordt ons voorgehouden, hoe belangrijk het is te leven volgens de richtlijnen van de Thora. Dat maakt gelukkig en brengt het rijk Gods dichterbij. Dat het helemaal geen gemakkelijke opdrachten zijn, hoorden we vandaag ook. Ons bezit delen met anderen, ons openstellen voor de noden en de behoeften van anderen is een levenslange opgave. Maar we worden daartoe aangespoord door de Levende zelf, die van ons houdt en het goed met ons voorheeft.

Mogen wij vreugdevol onze weg vervolgen en gehoor geven aan Gods uitnodiging. Amen